

БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕСИНДЕГИ ЭЛЕКТРОНДУК ОКУУ КИТЕПТЕРИН КОЛДОНУУ

Жусупова Эльнура Мусаевна. – окутуучу

elnura_musaevna@mail.ru

Хусанбай уулу Журабек – магистрант ОшТУ,

J.u.r.a.b.e.k.1996@mail.ru

Аннотация: Учурда гипертекст түрүндөгү электрондук окуу китептерин түзүү жана аларды окуу процессине киргизүү активдүү жүрүп жатат. Азыркы учурда билим берүү мекемелери электрондук окуу китептерин, электрондук окуу курстарына жана программалык камсыздоого карата стандарттарды жана талаптарды иштеп чыгууда. Көптөгөн эмгектерге карабастан, электрондук окуу китептерин колдонуу менен окутуунун технологиясы али жетиштүү деңгээлде изилдене элек. Электрондук окуу китеби басылманын жөн гана санариптештирилген версиясы эмес, техникалык каражаттардын бүтүндөй комплекси болгондуктан, текстти, үндү, видеону, графиканы жана анимацияны айкалыштырууга, электрондук окуу китептеринен окутууга өтүүгө мүмкүндүк берүүчү анын артыкчылыктары бар.

Макалада программалоо тилин окутуунун сапатын жогорулата ала турган электрондук окуу китебинин мүнөздөмөлөрү: визуалдуулук, мультимедия, интерактивдүүлүк, окуу китебинде маалыматтык издөө тутумунун болушу, билимди жана көндүмдөрдү өз алдынча башкаруу мүмкүнчүлүгү талкууланат.

Ачык сөздөр: билим берүү ишмердүүлүгү, электрондук окуу китеби, окуу процессин активдештирүү, билим берүүнүн сапатын жогорулатуу, билим берүүнү жөксөлтүрүү, электрондук окуу китебинин айырмалоочу мүнөздөмөлөрү, ачык билим берүү ресурстары менен байланыш.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫЕ УЧЕБНИКИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

Жусупова Эльнура Мусаевна – преподаватель

Хусанбай уулу Журабек – магистрант ОшТУ,

J.u.r.a.b.e.k.1996@mail.ru

Аннотация: В настоящее время ведется создание электронных учебников в виде гипертекста и их активация в процессе обучения на кыргызском языке. В настоящее время образовательные учреждения разрабатывают стандарты и требования к электронным учебникам, электронным курсам и поставкам. Поскольку полноценный электронный учебник представляет собой не просто цифровую версию печатного издания, а целый комплекс технических средств, то он имеет то преимущество, что сочетает в себе текст, звук, видео, графику и анимацию, переход от электронных учебников к обучению.

В статье рассматриваются характеристики электронного учебника, позволяющие повысить качество обучения языку программирования: визуализация, мультимедиа, интерактивность, наличие в учебнике информационно-поисковой системы, возможность самостоятельного управления знаниями и навыками.

Ключевые слова: образовательная деятельность, электронный учебник, активизация учебного процесса, повышение качества образования, персонализация обучения, отличительные черты электронных учебников, связь с открытыми образовательными ресурсами.

USE OF ELECTRONIC TEXTBOOKS IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Zhusupova Elnura Musaevna – teacher OshTU

elnura_musaevna@mail.ru

Khusanbai uulu Zhurabek – undergraduate

J.u.r.a.b.e.k.1996@mail.ru

Abstract. Recently the processes of creating digital textbooks in the hyper-text format and their introduction into studying have intensified. Both Russian and foreign educational institutions are engaged in developing guidelines and requirements to digital textbooks, e-learning courses and software. Despite a considerable number of papers, the technology of using a digital textbook in classroom has not been studied sufficiently yet. Since a comprehensive digital textbook is more than an electronic version of a printed book, but rather a set of technical means, i.e. a product that comprises text, sound, video, graphic design and animation, the transition to learning with digital textbooks has its own advantages. Foreign languages stand out from other courses as they require simulating artificial language environment in class. Using classroom technology thus becomes an asset as it allows to make the learning environment more authentic due to the introduction of talks by native speakers. The authors of the article share their experience of applying digital textbooks designed on the basis of the SunRav BookOffice software in foreign language classes at the Military (Combined Arms) Institute. The article considers key features of the digital textbook that allow raising the quality of teaching and learning a foreign language, including the visual, multimedia, information search and self-control aspects.

Key words: educational activity, digital textbook, studying process activation, individual approach to learning, digital textbook's key features, connection to open educational sources

Макалада программалоо тилин окутуунун сапатын жогорулата ала турган электрондук окуу китебинин мүнөздөмөлөрү: визуалдуулук, мультимедия, интерактивдүүлүк, окуу китебинде маалыматтык издөө тутумунун болушу, билимди жана көндүмдөрдү өз алдынча башкаруу мүмкүнчүлүгү талкууланат.

Окуу процессинин өнүгүүсүнүн азыркы этабында басылмалардын басма версияларын экинчи планга түртүп, электрондук окуу китептерин (ОК) колдонуу күч алууда. Басылмаларды электрондук басылмаларга алмаштыруу бир нече себептерден улам келип чыгат. Биринчи себеп - жеткиликтүү. Эсиңизде болсо, мындан он беш жылдай мурун керектүү маалыматты табуу үчүн китепканага барып, керектүү китеп же журналды табууга туура келген, эгер керектүү маалымат жок болсо, анда биз аларды жазып алышыбыз керек болчу. өз кезегинде убактылуу жана каржылык чыгымдарды жаратты. Электрондук окуу китептерин колдонуунун ыңгайлуулугу – басылманын басылган түрүн жаныңызда алып жүрүүнүн кереги жок. Заманбап гаджеттерди жана виртуалдык сактагычты колдонуу керектүү маалыматты сактоо жана ташуу жолдорун жөнөкөйлөштүрдү жана жеңилдетти.

Электрондук окуу китептерин окуу процессине киргизүүнүн бир катар жакшы жактары бар. Электрондук окуу куралы – бул окуу материалын берүүнүн кошумча каражаты, ал кадимки окуу китебинен айырмаланат, анткени ал түздөн-түз маалыматтык технологияларды колдонуу менен жасалган. Электрондук окуу китеби – билимди өз алдынча алуу жана өзүн өзү башкаруу үчүн колдонууга мүмкүндүк берүүчү, билим берүү жана контролдоо бөлүмдөрүн камтыган интерактивдүү окутуу системасы. Окуу бөлүмү төмөнкүдөй «Теория» жана «Практика» компоненттерин камтыйт, алар лекцияларды, лабораториялык иштерди, ошондой эле аудиториялык жана өз алдынча класстан тышкаркы иштер үчүн кошумча тапшырмаларды камтыйт.

Электрондук компонентти киргизүү аркылуу билим берүү процессин трансформациялоо зарылдыгы жыл сайын актуалдуу болуп баратат. Буга байланыштуу көптөгөн университеттер окуу процессине электрондук окуу китептерин киргизүү зарылчылыгы жөнүндө олуттуу ойлонушуда, анткени. электрондук маалымат каражаттары менен иштөөгө көнүп калган студенттер кагаз басылмаларга көнүү кыйынга турат. Электрондук окуу китеби басылманын санариптештирилген версиясы эмес, техникалык каражаттардын бүтүндөй комплекси - айкалыштырууга мүмкүндүк берүүчү продукт

болгондуктан. текст, үн, видео, графика жана анимация, электрондук окуу китептеринен окутууга өтүүнүн артыкчылыктары бар.

Электрондук окуу китебинин дизайны дидактикалык жана программалык дизайн болуп экиге бөлүнөт. Электрондук окуу куралы салттуу дидактикалык касиеттери (колдонуунун педагогикалык максатка ылайыктуулугу, жеткиликтүүлүгү, материалдын илимий негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгү) менен бир катар «спецификалык дидактикалык мүнөздөмөлөргө ээ: сызыктуу эмес, ачыктык, мультимедиялык, интерактивдүүлүк, өзүн өзү башкаруу мүмкүнчүлүктөрү. , өзүнүн жекече окуу траекториясын өнүктүрүү».

Электрондук окуу китебин программалык камсыздоону ишке ашыруу EXE файлдары түрүндө, HTML, PDF форматтарында, ошондой эле башка каалаган форматта (колдонуу менен) электрондук курсту түзүү мүмкүнчүлүгүн камтыган орнотулган автоматташтырылган иштеп чыгуу куралдарын колдонуу менен ишке ашырылат. CD жана DVD дисктерде жайылтуу мүмкүнчүлүгү китептерди окуй турган, барактарды автоматтык түрдө которуп, текстти, HTML, PDF жана MS Office документтерин окуй ала турган акысыз көрүү программасы менен бирге берилет. Ал ошондой эле ZIP архивдерин окуу жана жазуу мүмкүнчүлүгүн берет. Көптөгөн эмгектерге карабастан, электрондук окуу китептерин колдонуу менен окутуунун технологиясы али жетиштүү деңгээлде изилдене элек.

Келгиле, электрондук окуу китебинин бул өзгөчөлүктөрүнө кененирээк токтолуп, аларды конкреттүү мисалдар менен көрсөтөлү:

- окуу китебинин элементтеринин ортосундагы байланыш гипершилтемелердин болушу менен камсыз кылынат;

Окутуучу текстте ачкыч сөздөр же окуучунун активдүү лексикасы гипершилтеме катары көрсөтүлүшү мүмкүн (1-сүрөт), алар окуучуну глоссарийге же сөздүккө жөнөтөт.

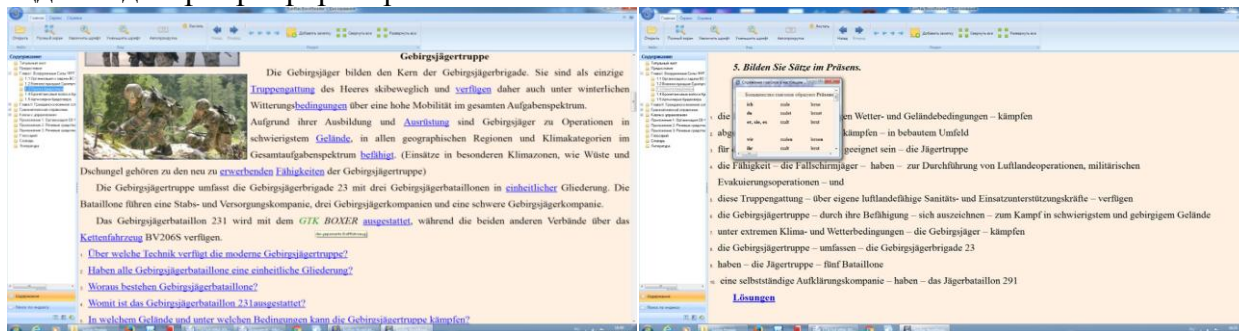
Кыскартууларды же терминдерди инструменттердин жардамы менен түшүндүрсө болот (1-сүрөт). Грамматикалык көнүгүүлөрдүн алдында грамматикалык эреженин калкыма терезеси болушу мүмкүн, ал эми көнүгүү аяктагандан кийин бул көнүгүүнүн ачыкчтары бар бөлүмгө шилтеме сунушталышы мүмкүн (2-сүрөт).

Окуу китебинде гипершилтемени басуу менен заматта ачылуучу ар кандай тиркемелер болушу мүмкүн.

- мультимедиялык элементтерди колдонуу окуу материалын берүүнүн натыйжалуулугун жогорулатат, ошондой эле окуу чөйрөсүн оригиналдуу кылат;

- электрондук окуу китеби окуучуларга сабакка даярдануу процессинде өзүн өзү көзөмөлдөөгө мүмкүндүк берет;

Мисалы, текстке берилген суроолор туура жоопту камтыган текст фрагментине шилтемени камтышы мүмкүн (1-сүрөт), котормо көнүгүүлөрү - жообу бар инструмент. Тестирлөө билимиңиздин баасын алуу үчүн гана эмес, каталарыңызды көрүп, аларды ондоого да мүмкүнчүлүк берет.

1-сүрөт - Ички гипершилтемелер жана калкыма терезелер жалпы кеңештер

2-сүрөт - Грамматикалык эрежеси бар калкыма терезе

Электрондук окуу китеби менен иштөөдө ката кетириши мүмкүн, бир эле суроолорго кайра-кайра кайрылып, аудио жазууну бир нече жолу угууга (фильм көрүү), каалаган жерде токтоп калууга, грамматикалык маалымдаманы жана сөздүктү колдонууга болот.

Электрондук окуу китеби менен иштөө күчтүү студенттер жана окуучуларга да ыңгайлуу. Алар окуу материалын башкаларга караганда тезирээк өздөштүрө алышат, алсыздардын артта калгандыгынан кечикпей, көбүнчө салттуу билим берүү формасы менен болот. Өзүнүн электрондук окуу китептерин түзүп, сынап көргөн практиктер белгилегендей, «бул ыкма менен... мугалим салттуу окутуунун контекстинде дифференцияланган, ошондой эле көп баскычтуу окутууну ишке ашырууга мүмкүнчүлүк алат» Мындан тышкары, электрондук окуу китеби интерактивдүү продукт болгондуктан, ар кандай электрондук текст жана графикалык шилтемелер (гипершилтемелер) системасын камсыз кылууга болот. Электрондук окуу материалдары окуу китебинин ичинде гана эмес, ошондой эле дүйнөлүк желеде жайгаштырылган ресурстарга түз шилтемелер, ошону менен студенттердин маалыматка жетүү мүмкүнчүлүгүн кеңейтип, окуу иш-аракеттерин издөө үчүн негиз түзөт. Электрондук окуу китебинин талашсыз артыкчылыктарынын бири ага ачык билим берүү ресурстарын интеграциялоо болуп саналат. Электрондук окуу китебинин эң маанилүү өзгөчөлүгү анын ийкемдүүлүгү, тактап айтканда, иштөө учурунда толуктоо, оңдоо, өзгөртүү мүмкүнчүлүгү бар. Мындан тышкары, электрондук окуу китеби интерактивдүү продукт болгондуктан, ар кандай электрондук тексттик жана графикалык окуу материалдарына шилтемелер системасын (гипершилтемелерди) окуу китебинин ичинде гана эмес, ошондой эле Бүткүл дүйнөлүк желеде жайгаштырылган ресурстарга түз шилтемелерди берүүгө болот. , студенттердин маалыматка жетүүсү менен темаларды кеңейтүү жана изденүүчү окуу ишинин негизин түзүү. Электрондук окуу китебинин талашсыз артыкчылыктарынын бири ага ачык билим берүү ресурстарын интеграциялоо болуп саналат, мисалы, [padlet.com](https://www.padlet.com) санарип тактасы, [quizlet.com](https://www.quizlet.com) - терминологияны жаттоо жана анын ассимиляциясын өзүн-өзү башкаруу сайты, билим берүү подкасттарынын бардык түрлөрү. Чет тилдеги сүйлөө өз алдынча түшүнүү үчүн көнүгүүлөрдүн иштелип чыккан системасы менен [zunal.com](https://www.zunal.com) бул ролдук оюндун элементтери менен көйгөйлүү тапшырмаларды иштеп чыгуу жана окутууда колдонуу үчүн сайт. Электрондук окуу китебинин абдан маанилүү өзгөчөлүгү анын ийкемдүүлүгү, тактап айтканда, иштөө учурунда толуктоо, оңдоо, өзгөртүү мүмкүнчүлүгү жана жаңы басылышын айлап күтпөстөн басмаканалар. Ошентип, электрондук окуу китеби заманбап билим берүүнүн бир катар талаптарын, тактап айтканда, индивидуалдык мамилени, ТКУнун кеңири жайылышын канааттандырган, ошондой эле студенттердин мотивациясын жогорулатуучу технологиялык чечим болуп саналат.

Адабияттар:

1. Камалеева А.Р. Из опыта создания электронного учебного пособия по курсу «Современные средства оценивания результатов обучения» // Образовательные технологии и общество. 2010. Том 13. № 1. С.293-302.
2. Никитина Е.О. Электронные учебники как средство обучения в эпоху информатизации образования // Наука и школа. 2013. № 2. С. 21-23.